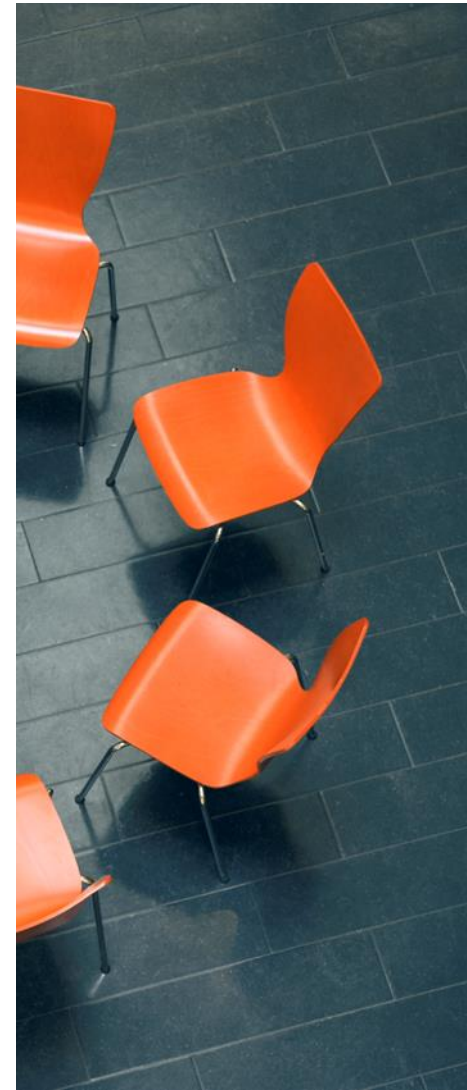

Op weg naar een toekomstbestendig VMBO

Sarah Novak

Leeftijd: 15 jaar

Woonplaats: Lelystad

School: x

Sarah Novak

Leeftijd: 12 jaar

Woonplaats: Lelystad

School: x

1

Sarah zoekt een vmbo school
in de buurt van haar huis.

Sarah Novak

Leeftijd: 12 jaar

Woonplaats: Lelystad

School: x

1

Sarah zoekt een vmbo school
in de buurt van haar huis.

2

Sarah heeft passie
voor autotechniek
maar kan zich daar
niet op oriënteren.

Sarah Novak

Leeftijd: 16 jaar

Woonplaats: Lelystad

School: x

1

Sarah zoekt een vmbo school
in de buurt van haar huis.

2

Sarah heeft passie
voor autotechniek
maar kan zich daar
niet op oriënteren.

3

Na het afronden van
haar vmbo kiest
Sarah voor de
opleiding mbo-
autotechniek.

Sarah Novak

Leeftijd: 16 jaar

Woonplaats: Lelystad

School: x

1

Sarah zoekt een vmbo school
in de buurt van haar huis.

2

Sarah heeft passie
voor autotechniek
maar kan zich daar
niet op oriënteren.

3

Na het afronden van
haar vmbo kiest
Sarah voor de
opleiding mbo-
autotechniek.

4

Daar komt Sarah
erachter dat bij mbo-
autotechniek veel
ICT komt kijken.

Sarah Novak

Leeftijd: 16 jaar

Woonplaats: Lelystad

School: x

1

Sarah zoekt een vmbo school
in de buurt van haar huis.

2

Sarah heeft passie
voor autotechniek
maar kan zich daar
niet op oriënteren.

3

Na het afronden van
haar vmbo kiest
Sarah voor de
opleiding mbo-
autotechniek.

4

Daar komt Sarah
erachter dat bij mbo-
autotechniek veel
ICT komt kijken.

5

Het beroepsbeeld dat
Sarah voor ogen had
klopt niet. Sarah gaat
zich heroriënteren.

Jermain van Vliet

Leeftijd: 12 jaar

Woonplaats: Groede
(Zeeuws-Vlaanderen)

School: x

Jermain van Vliet

Leeftijd: 12jaar

Woonplaats: Groede
(Zeeuws-Vlaanderen)

School: x

1

De enige school in zijn buurt
biedt alleen het profiel D&P
aan.

Jermain van Vliet

Leeftijd: 14 jaar

Woonplaats: Groede
(Zeeuws-Vlaanderen)

School: x

1

De enige school in zijn buurt
biedt alleen het profiel D&P
aan.

2

Deze school heeft
slechts vijf
keuzevakken.

Jermain van Vliet

Leeftijd: 14 jaar

Woonplaats Groede
(Zeeuws-Vlaanderen)

School: x

1

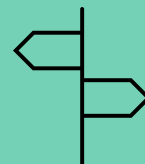
De enige school in zijn buurt
biedt alleen het profiel D&P
aan.

2

Deze school heeft
slechts vijf
keuzevakken.

3

Jermain kan zich dus
nauwelijks
oriënteren. Hij heeft
twee keuzes:

Jermain van Vliet

Leeftijd: 14 jaar

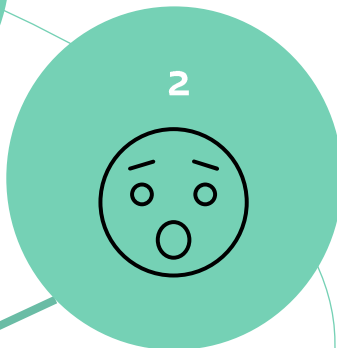
Woonplaats: Groede
(Zeeuws-Vlaanderen)

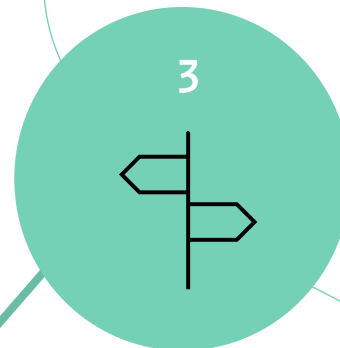
School: x

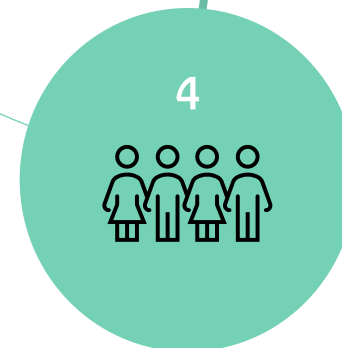
De enige school in zijn buurt
biedt alleen het profiel D&P
aan.

Deze school heeft
slechts vijf
keuzevakken.

Keuze 1: Jermain blijft
met zijn klasgenootjes
op deze school.

Jermain kan zich dus
nauwelijks
oriënteren. Hij heeft
twee keuzes:

Jermain van Vliet

Leeftijd: 14 jaar

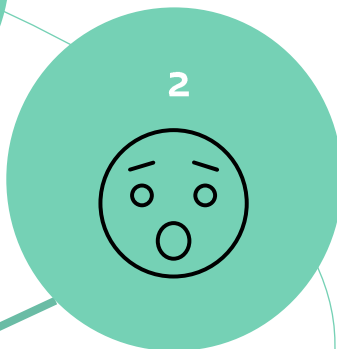
Woonplaats: Groede
(Zeeuws-Vlaanderen)

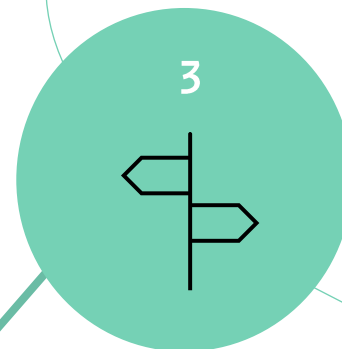
School: x

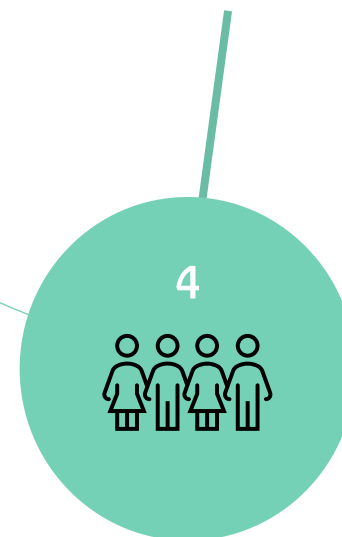
De enige school in zijn buurt
biedt alleen het profiel D&P
aan.

Deze school heeft
slechts vijf
keuzevakken.

Jermain kan zich dus
nauwelijks
oriënteren. Hij heeft
twee keuzes:

Keuze 1: Jermain gaat
met zijn klasgenootjes
mee naar deze school.

Keuze 2: Jermain gaat
naar een school in
België met een ruim
keuzeaanbod, maar
daarvoor moet wel 45
minuten gereisd
worden.

Jelle Zijlstra

Leeftijd: 12 jaar

Woonplaats: Blija
(Friesland)

School: x

Jelle Zijlstra

Leeftijd: 12 jaar

Woonplaats: Blija
(Friesland)

School: x

1

Jelle is opgegroeid op een boerderij. Hij krijgt een GL/TL advies en wil graag naar een Groene school.

Jelle Zijlstra

Leeftijd: 12 jaar

Woonplaats: Blija
(Friesland)

School: x

1

Jelle is opgegroeid op een boerderij. Hij krijgt een GL/TL advies en wil graag naar een Groene school.

2

Vanwege het belabberde OV stapt hij dagelijks op de fiets voor een tocht van 1,5 uur naar de dichtstbijzijnde Groene school.

Jelle Zijlstra

Leeftijd: 14 jaar

Woonplaats: Blija
(Friesland)

School: x

1

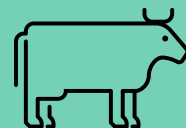
Jelle is opgegroeid op een boerderij. Hij krijgt een GL/TL advies en wil graag naar een Groene school.

2

Vanwege het belabberde OV stapt hij dagelijks op de fiets voor een tocht van 1,5 uur naar de dichtstbijzijnde Groene school.

3

Jelle heeft (vanwege zijn achtergrond) een voorliefde voor dieren. In de GL krijgt Jelle 4 uur per week praktijkles.

Jelle Zijlstra

Leeftijd: 14 jaar

Woonplaats: Blija
(Friesland)

School: x

1

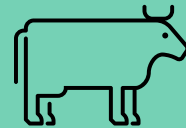
Jelle is opgegroeid op een boerderij. Hij krijgt een GL/TL advies en wil graag naar een Groene school.

2

Vanwege het belabberde OV stapt hij dagelijks op de fiets voor een tocht van 1,5 uur naar de dichtstbijzijnde Groene school.

3

Jelle heeft (vanwege zijn achtergrond) een voorliefde voor dieren. In de GL krijgt Jelle 4 uur per week praktijkles.

4

Helaas voor Jelle: tijdens deze uren krijgt hij maar zeer beperkt dierverzorging, de inhoud is voornamelijk gericht op voeding, logistiek & verkoop.

Jelle Zijlstra

Leeftijd: 14 jaar

Woonplaats: Blija
(Friesland)

School: x

1

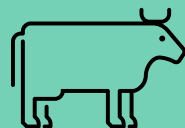
Jelle is opgegroeid op een boerderij. Hij krijgt een GL/TL advies en wil graag naar een Groene school.

2

Vanwege het belabberde OV stapt hij dagelijks op de fiets voor een tocht van 1,5 uur naar de dichtstbijzijnde Groene school.

3

Helaas voor Jelle: tijdens deze uren krijgt hij maar zeer beperkt diervverzorging, de inhoud is voornamelijk gericht op voeding, logistiek & verkoop.

4

Jelle heeft (vanwege zijn achtergrond) een voorliefde voor dieren. In de GL krijgt Jelle 4 uur per week praktijkles.

5

Het is voor Jelle een kwestie van het VMBO 'uitzitten', voordat hij op het MBO zich écht met dieren kan bezighouden.

Terugblik op belangrijkste veranderingen van vernieuwing 2016

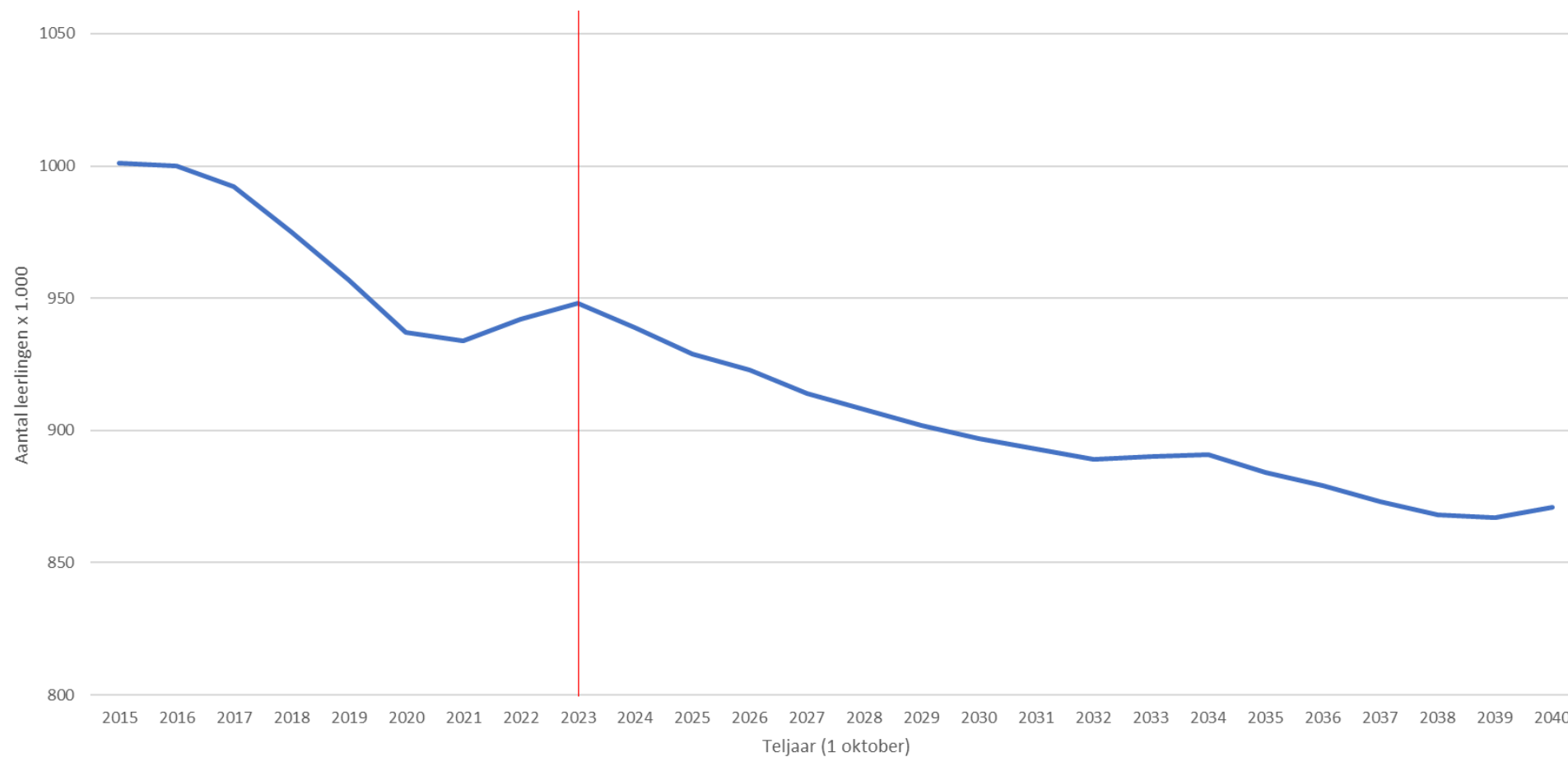
- 10 beroepsgerichte profielen (i.p.v. 35 afdelingsvakken)
- Invoering van beroepsgerichte keuzevakken ter verbreding en verdieping (en om technische ontwikkelingen laagdrempelig te introduceren)
- LOB verankerd in de examenprogramma's

Motivatie:

- Organiseerbaarheid verbeteren
- Regionaal dekkend aanbod creëren
- Bredere oriëntatie
- Maatwerk
- Flexibiliteit

Wat zien we nu (bijna tien jaar later)?

Leerlingendaling tot 2039

Leerlingaantallen 2020/2021

Basisberoepsgerichte leerweg

- 60% van de profielen: minder dan 10 leerlingen *per vestiging*
- Bij de profielen E&O, HBR, BWI, PIE, M&T, MVI: 75% van de vestigingen heeft groepsgrootte van *hooguit* 10 leerlingen
- Bij BWI is in 50% van de gevallen de groepsgrootte zelfs 1 tot 5 leerlingen

Kaderberoepsgerichte leerweg

- Bij BWI en M&T: meer dan 50% van de vestigingen heeft hoogstens 10 leerlingen per vestiging
- Bij BWI, M&T en PIE zien we bij 20% van de vestigingen een groepsgrootte van 1-5 leerlingen.

Gemengde leerweg

- Vier profielen (BWI, M&T, PIE, HBR) hebben in meer dan 40% van de gevallen een groepsgrootte van 1-5 leerlingen per vestiging,
- In 50% hooguit 10 leerlingen: BWI, M&T, PIE, en HBR.

Bron: STO-monitor 2024

Aanbod profielen en keuzevakken

Aantal profielen

- 39% van de scholen biedt één profiel aan (waarvan ca. 50% D&P en 30% groen)
- 27% van de scholen biedt twee tot drie profielen aan
- Dus 66% van de scholen biedt één, twee of drie profielen aan
- Slechts 1/3 van de scholen biedt 4 of meer profielen aan

Bewuste keuze?

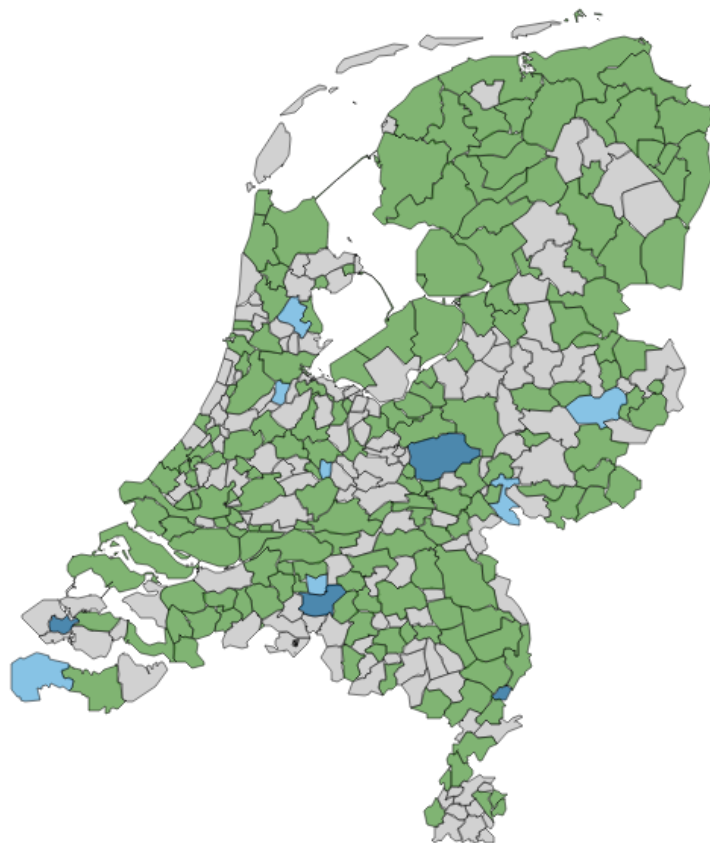
- Leerlingen kiezen (over het algemeen) hun school op basis van reisafstand, sfeer, bekendheid, vrienden/familie die op die school zit – dus niet op basis van beschikbare profielen (m.u.v. vakscholen en groene scholen)
- Als een profiel niet wordt aangeboden op een school, kan een leerling zich dus niet of zeer beperkt oriënteren op die vervolgrichting

Profielenaanbod

	Aantal profielen per vestiging							
Profielen per vestiging	1	2	3	4	5	6	7	8
BWI	0	6	23	57	47	31	18	4
PIE	2	5	41	65	48	31	18	4
M&T	0	0	12	16	14	26	17	4
MVI	9	4	13	9	7	5	5	1
MaT	4	0	0	0	0	0	0	0
E&O	12	25	44	51	36	26	17	4
HBR	5	3	11	16	20	17	14	4
Z&W	11	47	63	75	52	32	18	4
Gr	63	2	0	2	6	5	4	3
D&P	111	42	45	33	35	19	15	4
Totaal (557 scholen)	217	67	84	82	53	32	18	4

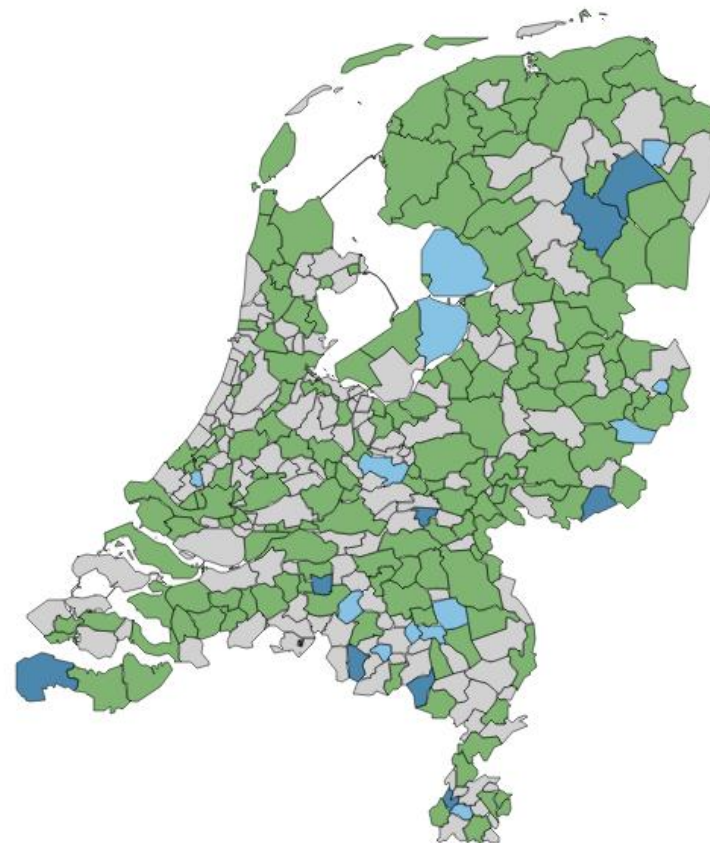
Profielaanbod grootste profielen

Aanbod profiel 'Zorg & Welzijn' per gemeente

Aanbod
Alleen in 2018
Alleen in 2023
In beide jaren
Geen aanbod

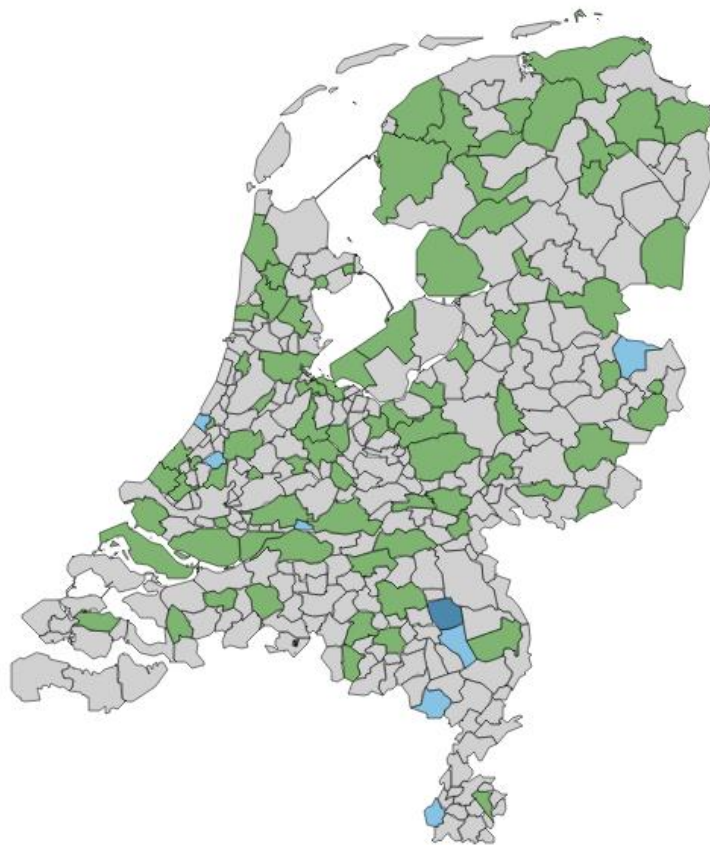
Aanbod profiel 'Dienstverlening & Producten' per gemeente

Aanbod
Alleen in 2018
Alleen in 2023
In beide jaren
Geen aanbod

Profielaanbod 'grotere' profielen

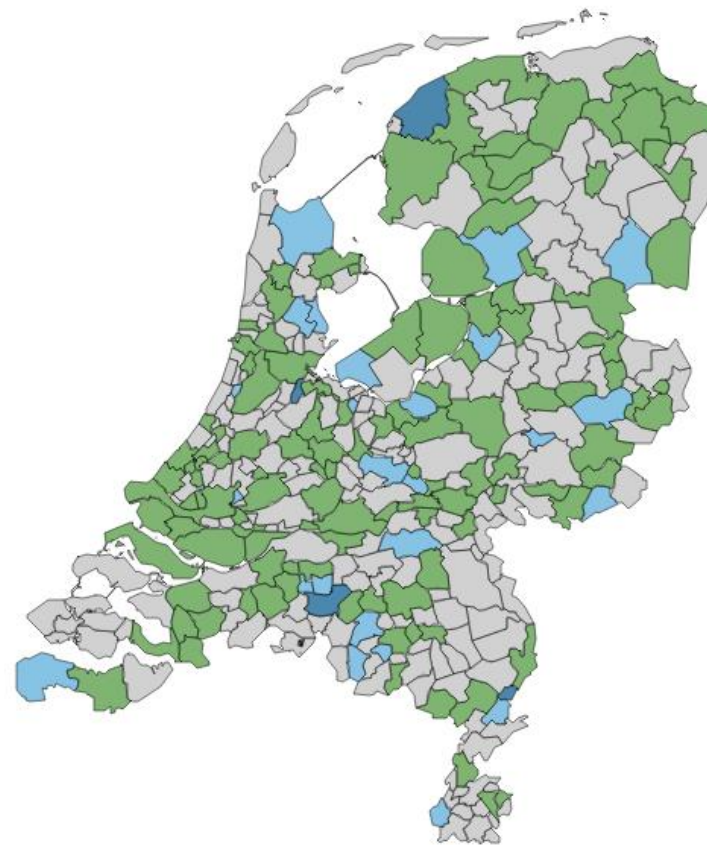
Aanbod profiel 'Groen' per gemeente

Aanbod

- Alleen in 2018
- Alleen in 2023
- In beide jaren
- Geen aanbod

Aanbod profiel 'Economie & Ondernemen' per gemeente

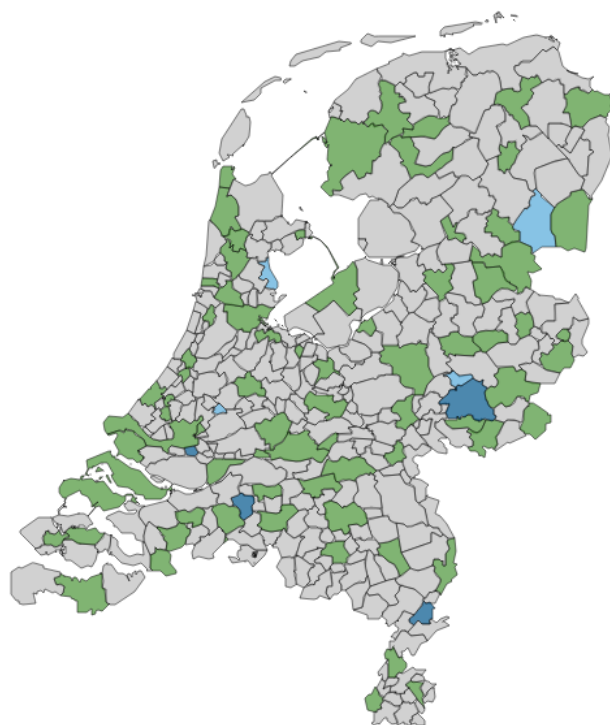

Aanbod

- Alleen in 2018
- Alleen in 2023
- In beide jaren
- Geen aanbod

Profielaanbod 'kleine' profielen

Aanbod profiel 'Horeca, Bakkerij & Recreatie' per gemeente

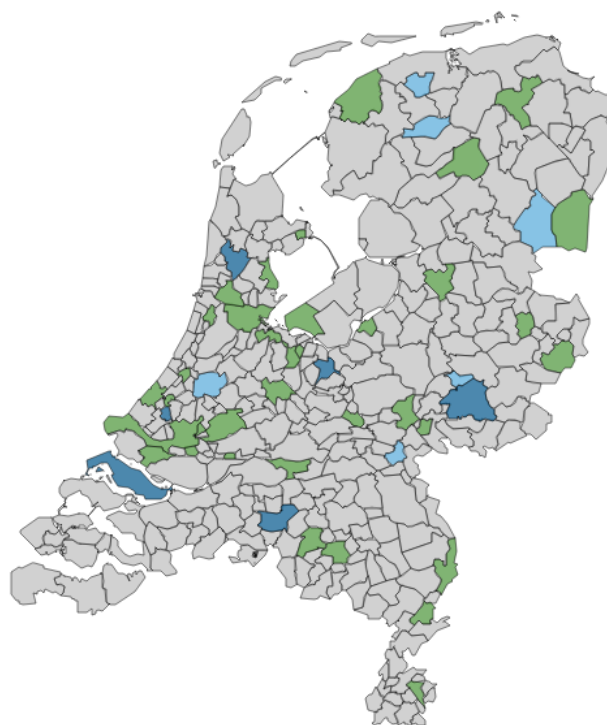

Aanbod

- Alleen in 2018
- Alleen in 2023
- In beide jaren
- Geen aanbod

Leaflet

Aanbod profiel 'Media, Vormgeving & ICT' per gemeente

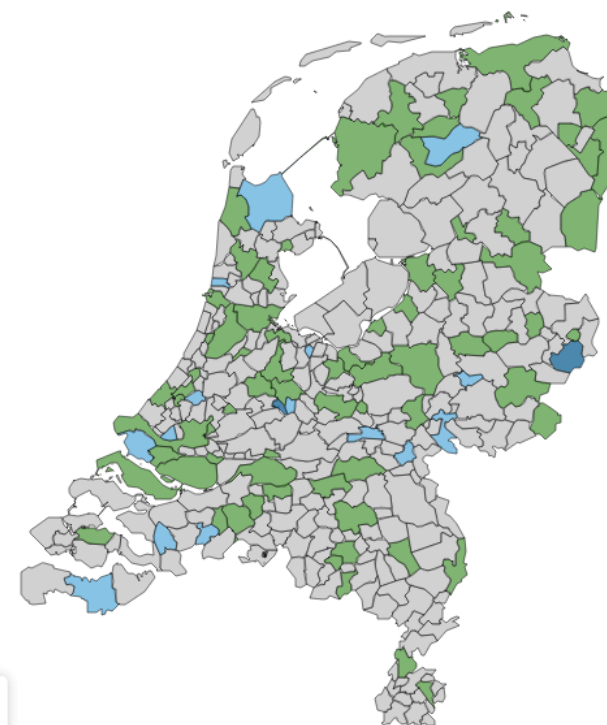

Aanbod

- Alleen in 2018
- Alleen in 2023
- In beide jaren
- Geen aanbod

Leaflet

Aanbod profiel 'Mobiliteit & Transport' per gemeente

Aanbod

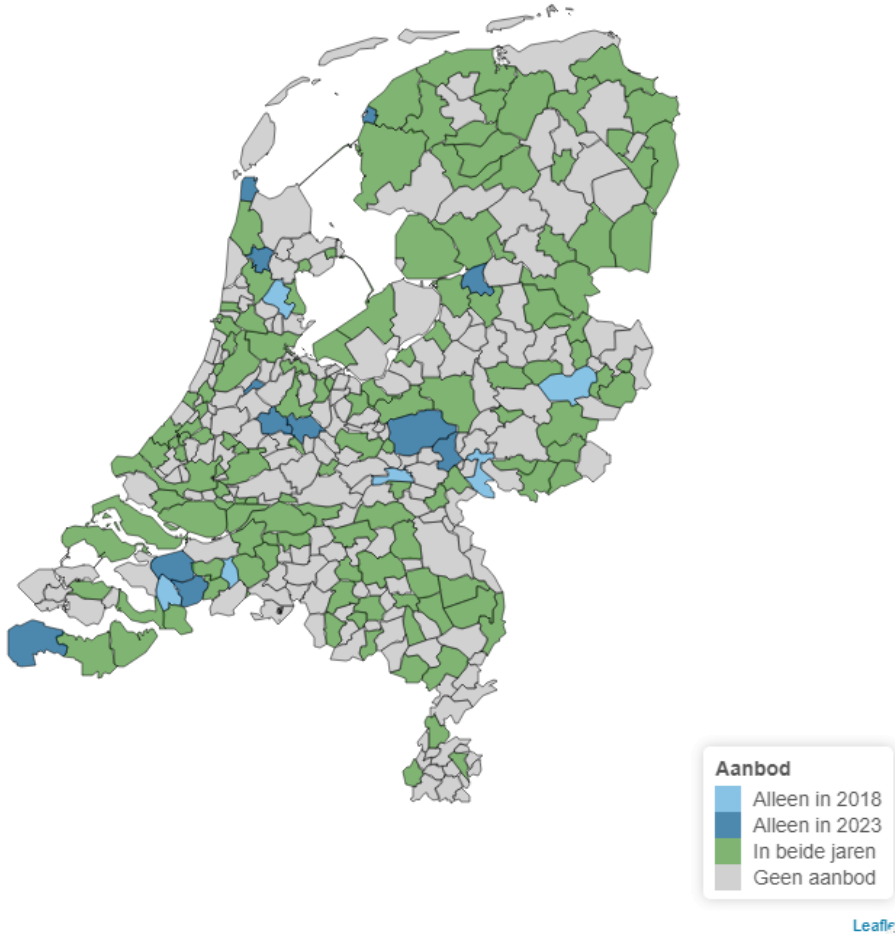
- Alleen in 2018
- Alleen in 2023
- In beide jaren
- Geen aanbod

Leaflet

Voorbeeld Bouw, wonen & interieur

Aanbod profiel 'Bouwen, Wonen & Interieur' per gemeente

Gemeente	Leerweg	Klas 3 2018	Klas 4 2018	Klas 3 2023	Klas 4 2023
Amsterdam	BB	17	15	0	5
Amsterdam	KB	13	5	0	4
Almere	BB	1	7	5	8
Almere	KB	4	4	3	10
Almere	GL	2	3	0	2
Utrecht	BB	0	0	4	1
Utrecht	KB	0	0	5	5

Keuzevakken

Aanbod keuzevakken

- Ca. 200 keuzevakken
- Verbredend én verdiepend

Maar ook

- Keuzevakken worden weinig gekozen buiten eigen profiel (NRO, 2023)
- Uitzondering: D&P
- Invulling van keuzevakken verschilt per school

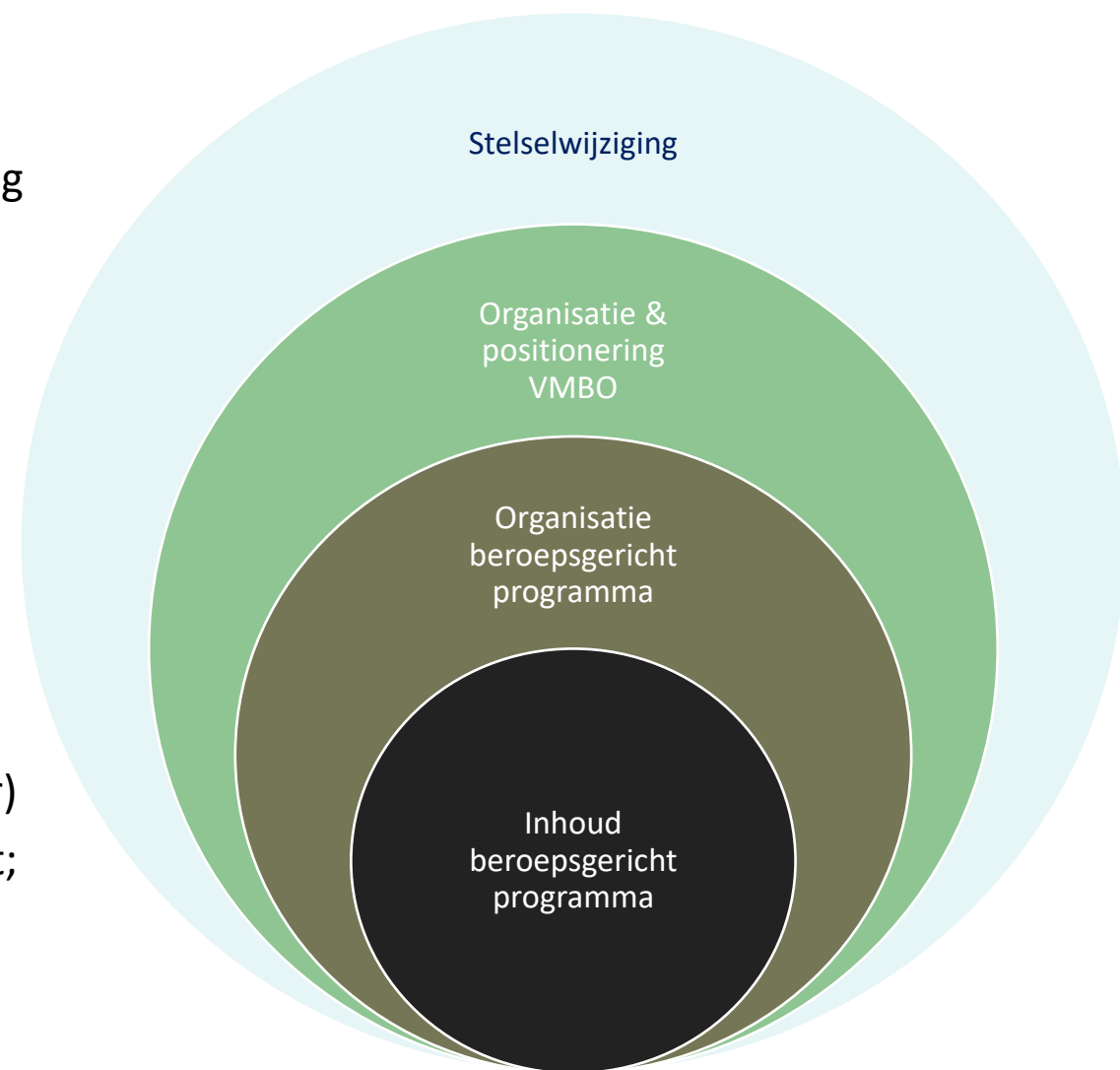
Terugblik op belangrijkste veranderingen van vernieuwing 2016

Zijn dit herkenbare cijfers?

Waar willen we naartoe?

In een toekomstbestendig VMBO

- Mag het niet afhankelijk mag zijn van de school die een leerling in groep 8 kiest, welk profiel de leerling kan volgen;
- Zou de leerling in principe de mogelijkheid moeten krijgen kennis te maken met elk 'profiel'/elke beroepscontext;
- Zou de leerling de mogelijkheid moeten krijgen breed te oriënteren, en is specialiseren optioneel;
- Ervaart de leerling flexibiliteit en zit de leerling niet (of minder) vast aan een gemaakte keuze voor een profiel/beroepscontext;
- Is de kwaliteit van de praktijklessen gewaarborgd.

Verskillende trajecten

Actualisatie

- Actualisatie examenprogramma's beroepsgerichte profielen (**eerste examens nieuwe stijl in 2027**)
- Analyse keuzevakken en profielmodules

Samenwerking

- Scholen en bedrijfsleven
- Pgp's en STO

Flexibiliteit

- Onderzoek flexibilisering cspe's
- Experiment PIE/BWI/M&T
- Verkennen van mogelijkheden flexibiliteit beroepsgericht programma

Meer flexibiliteit?

Een vrijere indeling voor de samenstelling van het beroepsgerichte vak zou, afhankelijk van de uitwerking, tegemoet kunnen komen aan de wens tot flexibilisering.

- Vergt een nadere uitwerking flexibele structuur, waarin wellicht de huidige profielen worden losgelaten.
- We gaan daarbij voorlopig uit van dezelfde omvang als het bestaande beroepsgerichte programma.

Flexibiliteit: experiment BWI/PIE

Ruimte voor scholen om een andere opbouw van het beroepsgerichte programma te experimenteren

- Twee profielmodules, zes beroepsgerichte keuzevakken
- Geen CSPE
- Begeleid vanuit Sterk Techniekonderwijs
- Onderwijsprogramma's vastgesteld in overleg met onderwijspartners en het regionale bedrijfsleven.

Doel:

1. Onderzoeken of flexibeler programma het mogelijk maakt om eigentijds en organiseerbaar onderwijs te (blijven) bieden.
2. Komt er onderwijs tot stand waaraan jongeren betekenis kunnen verlenen voor hun toekomstige loopbaankeuzes en ze (sterker) gemotiveerd en voorbereid raken voor een vervolgopleiding en een toekomstig beroep?

Samen naar een toekomstbestendig vmbo

Wat wil je behouden van de huidige beroepsgerichte programma's?

En wat moet er anders?

Vragen?

